

1 NOYABR 2015
MİLLİ MƏCLİSƏ SEÇKİLƏR

DEPUTATLIĞA
NAMİZƏDLƏR ÜÇÜN

YADDAŞ KİTABÇASI

I Fəsil

NAMİZƏDLİYİN İRƏLİ SÜRÜLMƏSİ

Deputatlığa namizədlər irəli sürmək hüququna malik olan subyektlər:

- vətəndaşın özü;
- seçicilərin təşəbbüs qrupu;
- siyasi partiya;
- siyasi partiyaların bloku.

Deputatlığa namizədlərə aid tələblər:

Bu tələblər Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 85-ci və Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 53, 54 və 146-cı maddələrində əks olunmaqla aşağıdakılardan ibarətdir:

- Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olması;
- yaşının 25-dən aşağı olmaması;
- ikili vətəndaşlığının olmaması;
- ödənilməmiş və ya üzərindən götürülməmiş məhkumluğun olmaması;
- başqa dövlətlər qarşısında öhdəliyinin olmaması.

Öz təşəbbüsü ilə namizədliyini irəli sürən vətəndaş dairə seçki komissiyasına aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidir:

- deputatlığa namizədliyin irəli sürülməsinə dair **bildiriş**;
- Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 53-cü və 146-cı maddələrinin tələblərinə uyğun tərtib edilmiş və deputatlığa namizədliyi irəli sürülmüş şəxsin soyadı, adı, atasının adı, doğum tarixi, yaşayış yerinin ünvanı, təhsili, vətəndaşlığı, məhkumluğu və başqa dövlətlər qarşısında öhdəliyinə dair məlumatlar, habelə deputat seçiləcəyi

halda, həmin vəzifə ilə uzlaşmayan fəaliyyətə xitam verəcəyi barədə öhdəliyi göstərilmiş **ərizəsi**;

- namizəd tərəfindən səlahiyyətli nümayəndə təyin edilibsə, həmin səlahiyyətli nümayəndənin notariat qaydasında təsdiq edilmiş **vəkalətnaməsi**;
- namizəd öz ərizəsində siyasi mənsubiyyətinə dair məlumat daxil edibsə, bu barədə **təsdiqedicisi sənəd**.

Seçicilərin təşəbbüs qrupunun irəli sürdüyü namizədin sənədlərini dairə seçki komissiyasına təqdim etmək səlahiyyəti olan şəxslər:

1. Seçicilərin təşəbbüs qrupunun nümayəndəsi;
2. namizədin özü;
3. namizədin səlahiyyətli nümayəndəsi.

Namizədin seçicilərin təşəbbüs qrupu tərəfindən irəli sürülməsi üçün dairə seçki komissiyasına aşağıdakı sənədlər təqdim olunmalıdır:

- seçicilərin təşəbbüs qrupunun yaradılması və namizədlərin irəli sürülməsi barədə yığıncağın **protokolu**;
- namizədin irəli sürülməsinə təşəbbüs edilməsi barədə **bildiriş**;
- Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 53-cü və 146-cı maddələrinin tələblərinə uyğun tərtib edilmiş deputatlığa namizədliyi irəli sürülmüş şəxsin soyadı, adı, atasının adı, doğum tarixi, yaşayış yerinin ünvanı, təhsili, vətəndaşlığı, məhkumluğu və başqa dövlətlər qarşısında öhdəliyinin olub-olmamasına dair məlumatlar, habelə deputat seçiləcəyi halda, həmin vəzifə ilə uzlaşmayan fəaliyyətə xitam verəcəyi barədə öhdəliyi göstərilmiş **ərizəsi**;
- namizəd tərəfindən səlahiyyətli nümayəndə təyin edilibsə, səlahiyyətli nümayəndənin notariat qaydasında təsdiq edilmiş **vəkalətnaməsi**;

- namizəd öz ərizəsində siyasi mənsubiyyətinə dair məlumat daxil edibsə, bu barədə **təsdiqedicə sənəd**.

QEYD: *Özü və ya seçicilərin təşəbbüs qrupu tərəfindən namizədliyi irəli sürülmüş şəxs ərizəsində siyasi mənsubiyyətinə dair məlumatın daxil edilməsi arzusundadırsa, üzv olduğu siyasi partiyanın 5 sözdən çox olmayan adla adlandırılmasını müvafiq seçki komissiyası ilə razılaşıdır. Ərizədə göstərilmiş siyasi partiya namizədi öz sıralarından xaric edibsə və bu barədə müvafiq seçki komissiyasına bildiriş göndəribse, bu bildiriş alındıqdan sonra həmin namizədlə əlaqədar siyasi partiyanın adından istifadə edə bilməz.*

Namizədin siyasi partiya tərəfindən irəli sürülməsi

Deputatlığa namizəd siyasi partiya tərəfindən irəli sürülməsi:

bu barədə **qərar** siyasi partiyanın nizamnaməsinə uyğun olaraq qəbul edilir. Belə qərar kollegial qaydada səsvermə yolu ilə qəbul olunur. Namizədin irəli sürülməsi barədə siyasi partiyanın qərarı **protokolla** rəsmiləşdirilir. Həmin protokolda aşağıdakılar göstərməlidir:

- hər bir siyasi partiyanın nizamnaməsinə uyğun olaraq rəhbər orqanının iclasında (qurultayda, konfransda, digər rəhbər orqanının iclasında) iştirak etmək üçün qeydə alınmış nümayəndələrin sayı;
- deputatlığa namizədlərin irəli sürülməsi ilə əlaqədar müzakirədə çıxışlar;
- deputatlığa namizədlərin irəli sürülməsi barədə qərar üzrə səsvermənin nəticələri (lehinə, əleyhinə olanların və bitərəf qalanların sayı);
- deputatlığa namizədlərin irəli sürülməsi barədə qərarın qəbul edilmə tarixi.

Namizəd siyasi partiya tərəfindən irəli sürülmüşdürsə, aşağıda göstərilən sənədlər siyasi partiyanın səlahiyyətli nümayəndəsi tərəfindən namizədin adı ilə birlikdə müvafiq dairə seçki komissiyasına təqdim edilməlidir:

- siyasi partiyanın qeydə alınması barədə **şəhadətnamənin** notariat qaydasında təsdiq edilmiş **surəti**;
- siyasi partiyanın qüvvədə olan **nizamnaməsinin** notariat qaydasında təsdiq edilmiş **surəti**;
- namizədlərin irəli sürülməsi barədə siyasi partiyanın qurultayının (konfransının, rəhbər orqanının iclasının) **qərarı** və müvafiq **iclasın protokolu**;
- hər bir namizədin irəli sürülməsi barədə ayrı-ayrılıqda tərtib edilmiş **bildiriş**;
- namizədliyi irəli sürülmüş şəxslərin soyadı, adı, atasının adı, doğum tarixi, yaşayış yerinin ünvanı, təhsili, vətəndaşlığına, məhkumluğuna və başqa dövlətlər qarşısında öhdəliyinin olub-olmamasına dair məlumatlar, habelə deputat seçiləcəyi halda, həmin vəzifə ilə uzlaşmayan fəaliyyətə xitam verəcəyi barədə öhdəliyi göstərilmiş **razılıq ərizəsi**;
- səlahiyyətli nümayəndələrin, habelə maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndələrin təyin edilməsi barədə siyasi partiyanın **qurultayının** (konfransının, rəhbər orqanının iclasının) **qərarı**;
- siyasi partiyanın səlahiyyətli nümayəndələrinin Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş qaydada rəsmiləşdirilmiş **vəkalətnamələri**;
- siyasi partiyaların səlahiyyətli nümayəndələrinin **siyahısı**;

Siyasi partiyalar tərəfindən Mərkəzi Seçki Komissiyasına aşağıdakı sənədlər təqdim edilməlidir:

- siyasi partiyaların səlahiyyətli nümayəndələrinin **siyahısı**;
- maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndələrin **siyahısı**;
- səlahiyyətli nümayəndələrin **razılıq məktubu**;
- maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndələrin **razılıq məktubu**.

Namizədin siyasi partiyaların bloku tərəfindən irəli sürülməsi

Siyasi partiyaların bloku tərəfindən namizəd irəli sürüldükdə, aşağıda göstərilən sənədlər namizədin adı ilə birlikdə dairə seçki komissiyasına təqdim edilməlidir:

- siyasi partiyaların blokuna daxil olan siyasi partiyaların qurultaylarının (konfranslarının, rəhbər orqanının iclasının) namizəd irəli sürmək barədə **qərarları** ilə birlikdə müvafiq iclasların **protokolları**;
- siyasi partiyaların blokuna daxil olan siyasi partiya nümayəndələri iclasının (qurultaylarının, konfranslarının) siyasi partiyaların bloku adından namizəd irəli sürülməsi haqqında **qərarı** və müvafiq iclasın **protokolu**;
- hər bir namizədin irəli sürülməsinə dair ayrı-ayrılıqda tərtib edilmiş **bildiriş**;
- siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələrinin və maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndələrinin notariat qaydasında və ya Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş qaydada rəsmiləşdirilmiş **vəkalətnamələri**;
- siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələrinin **siyahısı**;
- deputatlığa namizədliyi irəli sürülmüş şəxsin soyadı, adı, atasının adı, doğum tarixi, yaşayış yerinin ünvanı, təhsili,

vətəndaşlığına, məhkumluğuna və başqa dövlətlər qarşısında öhdəliyinin olub-olmamasına dair məlumatlar, habelə deputat seçiləcəyi halda həmin vəzifə ilə uzlaşmayan fəaliyyətə xitam verəcəyi barədə öhdəliyi göstərilmiş **razılıq ərizəsi**.

Siyasi partiyalar bloku tərəfindən Mərkəzi Seçki Komissiyasına aşağıdakı sənədlər təqdim edilməlidir:

- siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələrinin **siyahısı**;
- maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndələrin **siyahısı**;
- səlahiyyətli nümayəndələrin **razılıq məktubu**;
- maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndələrin **razılıq məktubu**;

QEYD: *Siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku, bu bloka daxil olan partiyaların üzvü olmayan şəxsləri də namizəd kimi irəli sürə bilərlər.*

Dairə seçki komissiyasına təqdim edilmiş sənədlərin alınması barədə yazılı **arayış** namizədə və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsinə, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsinə verilir.

DİQQƏT!

Dairə seçki komissiyasına təqdim edilmiş sənədlərə **5 gün** müddətində baxılır, namizədin səlahiyyətli nümayəndəsinə və ya seçicilərin təşəbbüs qrupunun nümayəndəsinə, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsinə namizədin irəli sürülməsinin təsdiq olunub-olunmadığı barədə əsaslandırılmış qərar təqdim edilir.

II Fəsil

NAMİZƏDİN MÜDAFİƏSİ ÜÇÜN SEÇİCİ İMZALARININ TOPLANMASI

Öz təşəbbüsü ilə, seçicilərin təşəbbüs qrupları, siyasi partiyalar və ya siyasi partiyalar blokları tərəfindən irəli sürülən deputatlığa namizədlərin müdafiəsi məqsədilə seçici imzalarının toplanmasına müvafiq dairə seçki komissiyası tərəfindən namizədlərə və ya onların səlahiyyətli nümayəndələrinə namizədin irəli sürülməsini təsdiq edən qərarın təqdim edildiyi gündən başlanılır.

Seçki fondunu formalaşdırmaq üçün xüsusi seçki hesabı yalnız "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-də və ya onun filiallarında açılmalıdır. Həmin hesab namizədin qeydiyyatı üçün zəruri olan seçici imzalarının yığılmasına **azı 24 saat qalmış** açılmalıdır. Namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku yalnız bir xüsusi seçki hesab açmağa bilər.

İmza toplanmasına dair tələblər:

Deputatlığa namizədin müdafiəsi üçün onun irəli sürüldüyü seçki dairəsinin ərazisində seçicilərin **azı 450 imzası** toplanmalıdır.

İmza toplanmasında iştirak etmək hüququna malik olan şəxslər:

1. Namizədin özü;
2. namizədin səlahiyyətli nümayəndələri;
- 3.18 yaşına çatmış aktiv seçki hüququ olan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı.

Qeyd: Digər fiziki və hüquqi şəxslərin imza toplanmasında iştirakı yolverilməzdir.

QEYD: *Namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku seçici imzalarını toplayan şəxslə imza toplanması barədə müqavilə bağlaya bilər. Belə işin haqqı yalnız namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun seçki fondu hesabına ödənilə bilər.*

İmza toplanmasında iştirak edə bilməzlər:

1. Dövlət orqanları;
2. bələdiyyə qurumları;
3. mülkiyyət formasından asılı olmayaraq hüquqi şəxslər.

İmza toplanması zamanı qadağandır:

- Seçiciləri imza atmağa məcbur etmək;
- imza atmağa imkan verməmək;
- imza atdıqlarına görə seçiciləri hər hansı formada mü-kafatlandırmaq.

DİQQƏT!

Yuxarıda göstərilən qadağalara əməl olunmaması müvafiq məhkəmə tərəfindən təsdiqlənərsə, bu, toplanmış imzaların etibarsız sayılması və namizədin qeydə alınmasından imtina üçün əsas ola bilər.

Qeydə alınmış namizədin onun müdafiəsi üçün seçici imzaları toplanarkən qanun pozuntularına yol verilməsi faktları təsdiqlənərsə, qeydiyyatı ləğv edilə bilər.

İmzaların toplanmasına icazə verilən yerlər:

- tədris müəssisələri;
- yaşayış yerləri;
- seçkiqabağı təşviqat aparılmasının qadağan edilmədiyi digər yerlər.

QEYD: Seçici imza vərəqəsində imza edərkən aşağıdakı məlumatları göstərməlidir:

- soyadını, adını, atasının adını;
- doğum tarixini (18 yaşlı şəxsin həm də doğulduğu ay və gün)
- yaşayış yerinin ünvanını;
- şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyasını, nömrəsini və verilmə tarixini;
- imza qoyulması tarixini.

*İmza vərəqəsində seçiciyə aid məlumatları imza toplayan şəxs seçicinin razılığı ilə onun əvəzinə doldura bilər (imza istisna olmaqla). **İmza etmək hüququ yalnız seçiciyə məxsusdur.***

İmza vərəqələrinin rəsmiləşdirilməsi qaydaları:

- şəxsin özü və ya seçicilərin təşəbbüs qrupu tərəfindən irəli sürülmüş namizəd üçün imza toplandıqdan sonra imza vərəqəsi imza toplayan şəxs və namizəd tərəfindən imzalanır. İmza toplayan şəxs imza vərəqəsinə imza qoymazdan əvvəl soyadını, adını, atasının adını, şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyasını və nömrəsini, verilmə tarixini göstərir;
- namizəd siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku tərəfindən irəli sürülübse, imza toplandıqdan sonra imza vərəqəsi imza toplayan şəxs və siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi tərəfindən imzalanır. İmza toplayan şəxs imza vərəqəsində imza qoymazdan əvvəl soyadını, adını, atasının adını, yaşayış yerinin ünvanını, şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz

edən sənədin seriyasını və nömrəsini, verilmə tarixini göstərir, müvafiq səlahiyyətli nümayəndə isə soyadını, adını, atasının adını və imza qoyulması tarixini göstərir;

- namizədin irəli sürülməsinin təşəbbüsçüləri, namizədin və ya siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələri irəli sürülmüş namizədin müdafiəsi üçün toplanmış seçici imzalarının sayını hesablayır, seçici imzalarının toplanması haqqında yekun protokolunu tərtib edir və imzalayır.

Dairə seçki komissiyasına təqdim edilən imza vərəqələri ardıcıl olaraq **nömrələnməli** və qovluq formasında **səhifələnəlidir**.

III Fəsil

NAMİZƏDİN QEYDƏ ALINMASI ÜÇÜN SEÇKİ SƏNƏDLƏRİNİN TƏQDİM EDİLMƏSİ

Namizədin qeydə alınması üçün namizəd, seçicilərin təşəbbüs qrupunun nümayəndəsi və ya namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi səsvermə gününə **ən çoxu 50 və ən azı 30 gün qalmış saat 18.00-dək (yəni oktyabrın 2-dək)** müvafiq dairə seçki komissiyasına seçki sənədlərini təqdim edir.

Təqdim edilən sənədlərin siyahısı:

- namizədin müdafiəsi üçün toplanmış seçici imzaları olan **imza vərəqələri**;
- seçici imzalarının toplanması haqqında yekun **protokolunun 2 nüsxəsi**;
- namizədin öhdəlik ərizəsindəki namizəd haqqında məlumatlarda **dəyişikliklər barədə bildiriş**;
- namizədin seçkilərin təyin edildiyi gündən əvvəlki 1 illik dövrü əhatə edən gəlirlərinin miqdarı və mənbələri barədə **məlumat**;
- gəlirlər barədə məlumatların alındığı təşkilatlardan həmin gəlirlərin illik cəmi barədə **arayış**;
- namizədə məxsus əmlak barədə Seçki Məcəlləsinə 5 sayılı əlavəyə uyğun formada tərtib edilmiş **məlumat**;
- seçici imzalarının toplanması üçün sərf edilmiş vəsait haqqında məlumatlar da göstərilməklə, namizədin ilkin **maliyyə hesabatı**.

Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş müddətdən sonra təqdim olunan imza vərəqələri qanunla müəyyən olunmuş müddətdə verilmiş imza vərəqələrinin doğrduğu hüquqi nəticələri yaratmır. Dairə seçki komissiyası bu halı öz qərarı ilə rəsmiləşdirməlidir.

Dairə seçki komissiyası seçki sənədlərini qəbul edərkən imza vərəqələri olan hər bir qovluğu möhrü ilə təsdiqləyir, təqdim olunmuş imza vərəqələri sayının seçici imzaları toplanmasının yekunu haqqında protokolla uyğunluğunu yoxlayır, sonra isə onların qəbul edilmə tarixini və vaxtını qeyd edərək, namizədə və ya siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsinə qəbul edilmiş imza vərəqələrinin sayını, oradakı imzaların sayını göstərməklə, sənədlərin qəbulu barədə yazılı **arayış** verir.

Arayış dairə seçki komissiyasının sədri və üzvlərindən biri, həmçinin sənədləri təqdim edən şəxs tərəfindən imzalanıb, dairə seçki komissiyasının möhrü ilə təsdiqlənir. Arayışın bir nüsxəsi seçki sənədlərini təqdim edən şəxsə verilir.

IV Fəsil

NAMİZƏDİN DAİRƏ SEÇKİ KOMİSSİYASI TƏRƏFİNDƏN QEYDƏ ALINMASI

Dairə seçki komissiyası imza vərəqələrini və namizədin qeydə alınması üçün lazım olan digər sənədləri qəbul etdikdən sonra **7 gün müddətində** namizədin qeydə alınıb-alınmaması barədə əsaslandırılmış qərar qəbul etməlidir. Siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun irəli sürdüyü namizəd qeydə alındıqda dairə seçki komissiyası qeydiyyat barəsində qərarında namizədin müvafiq siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku tərəfindən irəli sürüldüyünü göstərir. Qeydiyyat və ya qeydiyyatdan imtina barəsində qərarında onun qəbul olunduğu tarix və vaxt göstərilir.

Namizədin qeydə alınıb-alınmaması barədə qərarın surəti dairə seçki komissiyası tərəfindən həmin **qərarın qəbul edildiyi gündən etibarən 1 gün müddətində** namizədə, namizədlər irəli sürmüş siyasi partiyanın və ya siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələrinə verilməli, qeydiyyatdan imtina olunubsa, həm də bunun əsasları göstərməlidir.

QEYD: *Bir şəxsin birdən çox birmandatlı seçki dairəsi üzrə namizəd kimi qeydə alınmasına yol verilmir.*

Qeydiyyatdan imtina üçün aşağıdakılar əsas ola bilər:

- dövlət orqanları, bələdiyyə qurumları və mülkiyyət formasından asılı olmayaraq hüquqi şəxslər imza topladıqda;
- imza toplanması prosesində seçicilər imza atmağa məcbur edildikdə;
- seçiciyə imza atmağa imkan vermədikdə və ya seçicini hər hansı formada mükafatlandırdıqda;
- namizədin təqdim etdiyi məlumatlar doğru olmadıqda və ya onların etibarsızlığı əhəmiyyətli xarakter daşdıqda;

- Seçki Məcəlləsi ilə müəyyən olunmuş müddətdən əvvəl (səsvermə gününə 23 gün qalmış) seçkiqabağı təşviqat aparılması faktı müəyyənləşdirildikdə;
- seçicilərin ələ alınması faktı aşkarlandıqda;
- seçicilərə pul vəsaiti, hədiyyələr və digər qiymətli materiallar verildikdə (döş nişanları, yapışqanlı nişanlar, plakatlar və nominal dəyərə malik olan digər təşviqat materialları istisna edilməklə);
- seçiciləri səsvermənin nəticəsindən asılı olaraq mükafatlandırdıqda və ya belə mükafatlandırmanı vəd etdikdə;
- malların güzəştli satışını keçirdikdə, hər hansı malı (çap materialları istisna olmaqla) pulsuz verdikdə;
- əvəzsiz və ya güzəştli şərtlərlə xidmətlər göstərdikdə;
- seçkiqabağı təşviqat zamanı seçicilərə qiymətli kağızlar, habelə maddi sərvətlər, pul vəsaiti veriləcəyini vəd etdikdə və digər qanunazidd vasitələrlə xidmətlər göstərilməsi ilə təsir etdikdə.

Qeydə alınmış hər bir namizədə dairə seçki komissiyası tərəfindən Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyənləşdirdiyi formada **qeydiyyat vəsiqəsi** verilir.

QEYD: *Hər bir qeydə alınmış namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun məntəqə seçki komissiyası işə başladığı andan səsvermənin nəticələri rəsmiləşdirilənədək hər bir məntəqə seçki komissiyasına bir müşahidəçi təyin etmək hüququ vardır. Belə müşahidəçiyə dairə seçki komissiyası **müvafiq lövhəcik** verir (Seçki Məcəlləsinin 36.6-cı maddəsi).*

Qeydə alınmış namizəd və onun səlahiyyətli nümayəndələri və yaxud onun vəkil edilmiş şəxsləri seçki komissiyalarının fəaliyyətini izləyə bilər:

- seçki komissiyasının iclaslarını;
- məntəqə və dairə seçki komissiyalarında seçki bülletenləri ilə işin aparılmasını;
- seçici siyahıları ilə işin aparılmasını;
- səsvermə üçün qeydiyyatdançıxma vəsiqələri ilə işin aparılmasını;
- səslərin hesablanması;
- səsvermənin nəticələri və yekunları haqqında protokollarla müvafiq işin aparılmasını;
- seçki komissiyalarında digər seçki hərəkətlərinin həyata keçirilməsini müşahidə etmək;
- *dairə və məntəqə seçki komissiyalarının qərarlarının və digər seçki sənədlərinin (seçici siyahıları, səsvermə üçün qeydiyyatdançıxma vəsiqələri, seçki bülletenləri və imza vərəqələri istisna olmaqla) surətlərini almaq.*

DİQQƏT!

Seçici siyahılarının, səsvermə üçün qeydiyyatdançıxma vəsiqələrinin, seçki bülletenlərinin və imza vərəqələrinin surəti tələb oluna bilməz.

- Müvafiq seçki komissiyalarının iclaslarında iştirak etmək və seçki sənədləri ilə tanış olmaq üçün qeydə alınmış namizədin seçki komissiyasından əlavə icazə alması və ya müşahidəçi qismində qeydiyyatdan keçməsi tələb olunmur.
- Müvafiq seçki komissiyası qeydə alınmış namizədin seçki sənədləri ilə iş aparılan və ya səslər hesablanan yerə sərbəst daxil olmasını təmin edir.

- Müvafiq seçki komissiyası qeydə alınmış hər bir namizədi və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsini seçki sənədləri ilə işin və komissiyanın iclaslarının vaxtı haqqında məlumatlandırır.
- Seçki komissiyalarında rəsmi daxil olmuş şikayətlərə baxıldıqda qeydə alınmış namizədin iclasda iştirak etmək hüququ vardır.
- Seçki komissiyaları vətəndaşlara qeydə alınmış namizədlərin hər birinin tərcümeyi-halı, qeydiyyatının nəticələri, namizədlərin siyahısı haqqında məlumat verirlər.
- Qeydə alınmış namizəd seçki komissiyalarında seçki hərəkətlərinin həyata keçirilməsini, səsvermənin nəticələrinin və seçkilərin yekunlarının müəyyənləşdirilməsini, səsvermənin nəticələri və seçkilərin yekunları haqqında protokolların tərtib olunmasını, habelə səslərin hesablanmasını müşahidə edə bilər.
- Seçki günü səsvermə otağında olarkən qeydə alınmış namizədin Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyən etdiyi formada, onun statusunu müəyyən etməyə imkan verən soyadı, adı, atasının adı, vəzifəsi və fotosəkli olan lövhəciyi olmalıdır.
- Qeydə alınmış namizədlərin seçki dairələri üzrə siyahısı səsvermə gününə azı 20 gün qalmış Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müvafiq dövrü nəşrlərdə dərc edilir.

V Fəsil

QEYDƏ ALINMIŞ DEPUTATLIĞA NAMİZƏDİN HÜQUQ VƏ VƏZİFƏLƏRİ, QADAĞALAR

Hüquqlar:

- dövlət vəzifələrində olan qeydə alınmış namizədlərin yalnız öz vəzifələrini icra etməkdən azad olduğu vaxtda seçkiqabağı təşviqat aparmaq hüququ vardır;
- qeydə alınmış namizədin işlədiyi, qulluq etdiyi, oxuduğu, dövlət orqanının, təşkilatının müdiriyyəti, hərbi hissənin komandiri dairə seçki komissiyasında namizədin qeydə alındığı gündən seçkilərin nəticələrinin rəsmi dərc edildiyi günədək ərizəsində və ya raportunda göstərilən müddət üçün onu işdən, tədrisdən, xidmətdən ödənilməyən məzuniyyət verilməsi əsasında istənilən gün və vaxt azad etməlidir;
- dairə seçki komissiyasında namizədin qeydə alındığı gündən seçkilərin nəticələrinin rəsmi dərc edildiyi günədək qeydə alınmış namizəd dövlət orqanının, idarəsinin, təşkilatının və ya bələdiyyə orqanının, təşkilatının, onların vəzifəli şəxslərinin təşəbbüsü ilə işdən, xidmətdən, təhsil müəssisəsindən çıxarıla və ya öz razılığı olmadan başqa işə, başqa yerdə işləməyə keçirilə bilməz, habelə ezamiyyətə göndərilə bilməz;
- seçki kampaniyası dövründə müvafiq prokurorun razılığı olmadan, namizəd kimi qeydə alındıqdan sonra törətdiyi əməllərə görə cinayət məsuliyyətinə cəlb edilə bilməz və məhkəmə qaydasında müəyyənləşdirilən inzibati tənbeh tədbirlərinə məruz qala bilməz;
- qeydə alınmış namizəd müvafiq dairə seçki komissiyasından hüduqları, ünvanı və telefonları göstərilməklə seçki məntəqələrinin, məntəqə seçki komissiyalarının siyahısını və səsvermə yerlərinin ünvanlarını ala bilər;

- qeydə alınmış namizəd dövlət orqanının, idarəsinin, təşkilatının və ya bələdiyyə orqanının, təşkilatının seçki komissiyasının hərəkəti (hərəkətsizliyi) nəticəsində ona dəymiş zərərin ödənilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə uyğun olaraq məhkəməyə müraciət edə bilər;
- qeydə alınmış namizədin 10-a qədər vəkil edilmiş şəxs təyin etmək hüququ vardır. Göstərilən şəxslər müvafiq olaraq dairə seçki komissiyası tərəfindən qeydə alınır.
- Birmandatlı seçki dairələrinin 60-dan çoxunda namizəd irəli sürmüş və ya namizədləri qeydə alınmış siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları hər bir seçki komissiyasının tərkibinə bir məşvərətçi səs hüquqlu üzv təyin edə bilərlər. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış namizəd müvafiq dairə seçki komissiyasına və seçki dairəsinin ərazisində yerləşən hər bir məntəqə seçki komissiyasına **bir məşvərətçi səs hüquqlu üzv** təyin edə bilər.

QEYD: *Dövlət orqanlarında işləyən, bələdiyyə qurumlarında olan və ya kütləvi informasiya vasitələrində əmək və mülki hüquq müqaviləsi əsasında işləyən qeydə alınmış namizədlər seçki kampaniyasında iştirak etdikləri müddətdə xidməti vəzifələrini yerinə yetirməkdən azad olunurlar (bu qayda Azərbaycan Respublikası Prezidentinə, Milli Məclisin deputatlarına və bələdiyyə üzvlərinə şamil edilmir).*

YADDA SAXLA!

- Seçki Məcəlləsinin tələbinə görə **irəli sürülmüş namizəd** müvafiq seçki komissiyasını yazılı şəkildə xəbərdar etməklə, namizəd olmağa dair razılıq ərizəsini istənilən vaxt geri götürə bilər. Seçki komissiyasına təqdim edilmiş bu yazılı xəbərdarlıq sonradan geri götürülə bilməz.
- **Qeydə alınmış namizəd** səsvermə gününə azı 10 gün qalmış müvafiq seçki komissiyasına yazılı ərizə verərək namizədliyini geri götürə bilər. Belə ərizə geri götürülə bilməz.

Daxil olmuş müraciət əsasında müvafiq seçki komissiyası namizədin qeydiyyatının ləğvi barədə **1 gün müddətində qərar** qəbul edir.

Vəzifələr:

- mətbuat azadlığına hörmət bəsləmək;
- öz peşə fəaliyyəti ilə məşğul olan kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin işinə mane olmamaq, namizədlərin, partiyaların (siyasi partiyalar bloklarının) seçki kampaniyalarına müdaxilə etməmək və onu pozmamaq;
- seçkiqabağı təşviqat materiallarının yayılmasına mane olmamaq;
- seçkiqabağı təşviqat plakatlarını və digər bu cür təşviqat materiallarını məhv etməmək və korlamamaq;
- seçkiqabağı kütləvi tədbirlərin keçirilməsinə mane olma- maq;
- seçkilərin azad, sərbəst, dinc və mütəşəkkil keçirilməsi üçün seçki orqanları ilə və onların vəzifəli şəxsləri ilə əməkdaşlıq etmək;
- seçicilərin öz iradəsini azad və sərbəst bildirməsinə maneçilik törətməmək;
- səlahiyyətli şəxslərə və müşahidəçilərə hörmət bəsləmək və onlarla əməkdaşlıq etmək;

- səsvermənin gizliliyini saxlamaq və saxlanılmasına kömək göstərmək;
- seçiciləri qeyri-qanuni hərəkətlər yolu ilə öz tərəfinə çəkmək;
- seçki komissiyalarının fəaliyyətlərinə əsassız müdaxilə etməmək, səslərin verilməsi və ya səslərin hesablanması prosesini pozmamaq;
- seçkilərin qanuni təsdiqlənmiş nəticələrinə hörmət etmək, seçkilərlə bağlı hər bir şikayəti səlahiyyətli orqana təqdim etmək və həmin orqanın bu şikayətlə bağlı qərarına riayət etmək;
- hədə-qorxu və böhtan xarakterli və ya zorakılığa çağıran çıxışlar etməmək və bu cür materiallar yaymamaq;
- seçicilərə mükafat təklif etməmək, onları cəza ilə hədələməmək;
- dövlət resurslarından, bələdiyyə və digər ictimai resurslardan Seçki Məcəlləsi ilə nəzərdə tutulmamış hallarda istifadə etməmək;
- təzyiq göstərməklə və ya bəxşiş təklif etməklə, yaxud digər qanunazidd üsullarla seçiciləri səs verməyə, səsvermədən çəkinməyə sövq etməmək;
- təzyiq göstərməklə və ya bəxşiş təklif etməklə, yaxud digər qanunazidd üsullarla seçiciləri öz namizədliklərini irəli sürməyə və ya irəli sürməməyə, namizədliklərini geri götürməyə və ya götürməməyə, seçkiqabağı təşviqatda iştirak etməyə və ya etməməyə məcbur etməmək;
- heç bir vəzifəli şəxsin namizədin dəstəklənməsinə və ya dəstəklənməməsinə yönəldilən köməyindən və ya fəaliyyətindən istifadə etməmək;
- qeydə alınmış digər namizədlərin seçki kampaniyası zamanı öz siyasi ideyalarını və baxışlarını azad və sərbəst yaymaq hüququna hörmət bəsləmək;
- qeydə alınmış digər namizədlərin, siyasi partiyaların, seçicilərin və ictimai təşkilatların hüquqlarına hörmət bəsləmək;

- seçicilərlə azad ünsiyyətin yaradılmasında qeydə alınmış digər namizədlərə mane olmamaq.

Qadağalar:

- qeydə alınmış namizədlərin, namizədləri qeydə alınmış siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçkiqabağı proqramlarında, yığıncaqlarda, kütləvi informasiya vasitələrində yayılan təşviqat materiallarında və çıxışlarda hakimiyyətin zorla ələ keçirilməsinə, konstitusiyaya quruluşunun zorla dəyişdirilməsinə və dövlətin ərazi bütövlüyünün pozulmasına çağırışlar, vətəndaşların şərəf və ləyaqətini təhqir edən mülahizələr olmamalıdır;
- seçkiqabağı təşviqat aparılarkən kütləvi informasiya vasitələrindən sosial, irqi, milli, dini nifrət və düşmənçilik yarıdan təşviqat formasında sui-istifadə qadağandır;
- əqli mülkiyyət haqqında qanunvericiliyi pozan təşviqat qadağandır;
- seçkiqabağı təşviqatın aparılmasının Seçki Məcəlləsi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydalarını pozduqda müvafiq seçki komissiyası təqsirli şəxslərin inzibati məsuliyyətə cəlb edilməsi üçün müvafiq tədbirlər görür. Seçki komissiyasının müvafiq qərarı kütləvi informasiya vasitələrində dərc olunur;
- dövlət vəzifələrində olan qeydə alınmış namizədlər öz vəzifə mövqelərindən üstünlük əldə etmək üçün istifadə edə bilməzlər;
- vəzifəli şəxslər, teleradio verilişləri və kütləvi informasiya vasitələri redaksiyalarında işləyən jurnalistlər və yaradıcı işçilər qeydə alınmış namizəddirlərsə, seçkilərin gedişinin kütləvi informasiya vasitələri ilə işıqlandırılmasında iştirak etmək onlara qadağan edilir;
- qeydə alınmış namizədlər, göstərilən şəxslərin təsisçisi, sahibi, üzvü və ya işçisi olduğu təşkilatlar, göstərilən şəxslərin və ya təşkilatların tapşırığı ilə hərəkət edən digər fiziki və hüquqi şəxslər xeyriyyə fəaliyyəti ilə məşğul ola bilməzlər;

- göstərilən şəxslərin və təşkilatların fiziki və hüquqi şəxslərə, seçicilərə maddi və maliyyə, yaxud digər xidmətlər göstərmək təklifi ilə müraciət etməsi qadağandır;
- namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun, onların səlahiyyətli nümayəndələrinin və vəkil edilmiş şəxslərinin adından və onların müdafiəsi üçün fiziki və hüquqi şəxslərin xeyriyyə fəaliyyəti ilə məşğul olması qadağandır.

